C/2025/667

10.2.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 21 päivänä tammikuuta 2025,

Irlannin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä

(C/2025/667)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 17 artiklan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

(1) Uudistettu unionin talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Unionin talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 ([1]) yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([2]) ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU ([3]) kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta sekä kestävää ja osallistavaa kasvua ja resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäisemään liialliset julkisen talouden alijäämät. Sillä myös edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan enemmän keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttavampi ja johdonmukaisempi sääntöjen noudattamisen valvonta.

(2) Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka jäsenvaltiot toimittavat neuvostolle ja komissiolle, ovat uuden talouden ohjausjärjestelmän keskiössä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: on i) varmistettava muun muassa, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidettyä sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä, ja ii) varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenopolkua ([4]) koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa olisi selostettava, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt kriteerit.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(3) Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

(4) Neuvoston on määrä antaa komission suosituksesta suositus, jolla asetetaan kyseisen jäsenvaltion nettomenopolku ja tarvittaessa hyväksytään julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

IRLANNIN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

(5) Irlanti toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 15 päivänä lokakuuta 2024. Suunnitelma toimitettiin asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklassa säädetyn määräajan pidennystä noudattaen, kuten komission kanssa oli sovittu Irlannin esittämät perustelut huomioon ottaen.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(6) Irlanti oli oikeutettu saamaan teknisiä tietoja, mutta se ei pyytänyt niitä. Komissio toimitti Irlannille 21 päivänä kesäkuuta 2024 asetuksen (EU) 2024/1263 johdanto-osan 25 kappaleessa tarkoitetussa keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä käytetyt tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset ([5]) ja julkaisi ne 15 päivänä lokakuuta 2024 ([6]).

(7) Irlanti ja komissio kävivät syyskuussa 2024 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Irlannin kaavailema nettomenopolku ja sen taustaoletukset (erityisesti potentiaalisen BKT:n kasvu ja virta-varanto-korjauserät) sekä sellaisten kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

(8) Irlannin suunnitelmaan sisältyvien tietojen mukaan Irlanti toteutti toukokuussa 2024 asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohtaa ja 36 artiklan 1 kohdan c alakohtaa noudattaen kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinaosapuolten, alueellisten viranomaisten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisen. Irlannin suunnitelmassaan toimittamien tietojen mukaan maan hallitus järjesti kansallisen taloudellisen vuoropuhelun (National Economic Dialogue, NED). Kyseessä on vuotuinen tapahtuma, jossa sidosryhmät voivat keskustella hallituksen kanssa taloudellisista ja sosiaalisista painopisteistä. Vuoden 2024 NED-tapahtumassa keskityttiin tarkistetun EU:n finanssipoliittisen kehyksen mukaisiin hallituksen velvoitteisiin keskipitkällä aikavälillä.

(9) Irlannin finanssipoliittinen neuvoa-antava toimikunta (IFAC) on antanut lausuntonsa nettomenopolun perustana olevasta makrotalouden ennusteesta ja makrotaloudellisista oletuksista ([7]). IFAC hyväksyi vuoden 2025 kansallisen talousarvion perustana olevat makrotalouden ennusteet 23 päivänä syyskuuta 2024, koska se oli vakuuttunut siitä, että ennusteet ovat hyväksyttävällä vaihteluvälillä. IFAC katsoi hyväksynnän ajankohtana, että Irlannin talous toimii potentiaalisen tasonsa yläpuolella mutta kapasiteettirajoituksiin liittyy riskejä maan sisällä.

Muut asiaan liittyvät prosessit

(10) Irlanti toimitti vuotta 2025 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa 15 päivänä lokakuuta 2024. Komissio antoi tästä alustavasta talousarviosuunnitelmasta lausunnon 26 päivänä marraskuuta 2024 ([8]).

(11) Neuvosto antoi 21 päivänä lokakuuta 2024 Irlannille eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia ([9]).

([5]) Tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset ovat komission velkakestävyysraportissa (*Debt Sustainability Monitor 2023*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän mukaisia. Niiden perustana on Euroopan komission kevään 2024 talousennuste ja sen vuoteen 2033 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (*2024 Ageing Report*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#ireland.

([7]) Vuoden 2025 talousarviossa esitetyt makrotalouden ennusteet kattavat vuodet 2024–2030.

([8]) Komission lausunto Irlannin alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024)9056 final.

([9]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä lokakuuta 2024, Irlannin talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta.

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

(12) Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

(13) Talouden toimeliaisuus väheni vuonna 2023 Irlannissa 5,5 prosenttia, mikä johtui nettoviennin vähenemisestä pääasiassa tietyillä monikansallisten yhtiöiden hallinnoimilla sektoreilla. Kotimaantalous pysyi kuitenkin vahvana. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa talouden odotetaan vuonna 2024 supistuvan 0,5 prosenttia monikansallisten yhtiöiden hallitsemilla aloilla jatkuvan epävakauden vuoksi. Reaalisen BKT:n on vuonna 2025 määrä kasvaa 4,0 prosenttia vahvan kotimaantalouden ja viennin kasvun jatkumisen tukemana. Vuonna 2026 reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 3,6 prosenttia, sillä kotimainen kysyntä ja vienti tukevat edelleen kasvua. Irlannin potentiaalisen BKT:n odotetaan ennustekaudella (2024–2026) kasvavan hieman 2,9 prosenttiin vuonna 2025, kun se vuonna 2024 oli 2,6 prosenttia, minkä jälkeen se supistuu hieman 2,7 prosenttiin vuonna 2026. Tämä johtuu työvoiman vaikutuksen asteittaisesta pienenemisestä ja pääoman karttumisesta vuonna 2024 tapahtuneen laskun jälkeen. Työttömyysaste oli 4,3 prosenttia vuonna 2023, ja komissio ennakoi sen olevan 4,4 prosenttia vuonna 2024, 4,4 prosenttia vuonna 2025 ja 4,5 prosenttia vuonna 2026. Inflaation (BKT-deflaattorin), joka vuonna 2023 oli 3,6 prosenttia, ennakoidaan hidastuvan 3,3 prosenttiin vuonna 2024, kiihtyvän 2,1 prosenttiin vuonna 2025 ja hidastuvan 1,7 prosenttiin vuonna 2026.

(14) Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että vuonna 2023 Irlannin julkisen talouden ylijäämä oli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan se kasvaa 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, supistuu 1,4 prosenttiin vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana 1,3 prosenttiin vuonna 2026. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa on otettu huomioon vuodeksi 2025 laadittu Irlannin talousarvioesitys, jonka hallitus esitti kansalliselle parlamentille lokakuussa. Julkinen velka oli vuoden 2023 lopussa 43,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan velkasuhde supistuu vuoden 2024 loppuun mennessä 41,6 prosenttiin. Sen ennakoidaan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 38,3 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 36,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission julkisen talouden ennusteessa ei sellaisenaan oteta huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyviä politiikkasitoumuksia ennen kuin niiden tukena on uskottavasti ilmoitettuja ja riittävän tarkasti määritettyjä konkreettisia politiikkatoimenpiteitä.

Nettomenopolku ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

(15) Irlannin kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(16) Suunnitelma sisältää kaikki asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot.

(17) Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 1 esitettyyn nettomenopolkuun, joka vastaa 5,3 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua vuosina 2025–2029. Nettomenopolun, johon suunnitelmassa sitoudutaan, ilmoitetaan sopeutuskauden loppuun mennessä (2028) johtavan 2,3 prosentin rakenteelliseen perusjäämään suhteessa BKT:hen. Suunnitelmassa oletetaan, että potentiaalisen BKT:n kasvu, joka vuonna 2024 oli 3,1 prosenttia, supistuu asteittain 2,8 prosenttiin vuonna 2027, kunnes se jälleen kasvaa 3,6 prosenttiin vuonna 2028. Lisäksi suunnitelmassa odotetaan, että BKT-deflaattori, joka vuonna 2024 oli 3,2 prosenttia, hidastuu 2,1 prosenttiin vuonna 2025 ja sen jälkeen pysyy tällä tasolla vuoteen 2028 asti.

Taulukko 1: Nettomenopolku ja tärkeimmät Irlannin suunnitelmaan sisältyvät oletukset

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Keskiarvo suunnitelman voimassaolo-aikana 2025–2029	Keskiarvo sopeutus-kaudella 2025–2028
Nettomenojen kasvu (vuotuinen, %)	9,8	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7	5,3	5,5
Nettomenojen kasvu (kumulatiivinen, perusvuodesta 2023, %)	9,8	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3	—	—
Potentiaalisen BKT:n kasvu (%)	3,1	3,2	2,9	2,8	3,6	3,5	3,2	3,1

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Keskiarvo suunnitelman voimassaolo-aikana 2025–2029	Keskiarvo sopeutus-kaudella 2025–2028
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	3,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1

Lähde: Irlannin kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

(18) Jos nettomenopolku, johon suunnitelmassa on sitouduttu, ja sen perustana olevat oletukset toteutuvat, julkinen velka, joka vuonna 2024 oli 41,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuisi suunnitelman mukaan asteittain niin, että se olisi vuonna 2028 sopeutuskauden päättyessä 34,0 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee. Sopeutuksen jälkeen keskipitkällä aikavälillä (vuoteen 2038) velkasuhteen odotetaan supistuvan edelleen niin, että se laskee selvästi alle 60 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja on 18,8 prosenttia vuonna 2038.

Taulukko 2: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Irlannin suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	43,4	41,4	37,9	36	34,8	34	33,1	18,8
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	1,6	4,5	1,7	1,4	1,1	1,6	1,5	0,6

Lähde: Irlannin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma.

Näin ollen julkinen velka pysyisi suunnitelman mukaan keskipitkällä aikavälillä perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon alapuolella. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

(19) Suunnitelmaan sisältyvien nettomenopolun ja oletusten perusteella julkisen talouden ylijäämä olisi 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025, minkä jälkeen se supistuisi 1,4 prosenttiin vuonna 2026 ja edelleen 1,1 prosenttiin vuonna 2027 ja jälleen kasvaisi 1,6 prosenttiin vuonna 2028. Näin ollen suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2028) 3 prosentin viitearvoa. Myöskään sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2038) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi 3 prosentin viitearvoa. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Suunnitelman makrotaloudelliset oletukset

(20) Suunnitelma perustuu oletuksiin, jotka eroavat Irlannille 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimitetuista komission oletuksista. Suunnitelmassa käytetään erilaisia oletuksia erityisesti seuraavien kahdeksan muuttujan osalta: lähtötaso (rakenteellinen perusjäämä vuonna 2024), potentiaalisen BKT:n kasvu, BKT-deflaattorin kasvu, reaalisen BKT:n kasvu, implisiittinen nimelliskorko, virta-varanto-korjauserät, kertaluonteiset toimenpiteet ja tuotantokuilun sulkeutuminen. Lisäksi suunnitelmassa poiketaan oletuksesta, jonka mukaan finanssipolitiikka ei muutu sopeutuskauden jälkeen, ja sitä vastoin oletetaan, että julkisen talouden vakauttamistoimenpiteitä puretaan edelleen vuosina 2029 ja 2030. Seuraavassa esitetään arvio näistä oletuksia koskevista eroista. Oletuksiin liittyvät erot, joiden

vaikutus keskimääräiseen nettomenojen kasvuun on merkittävin, luetellaan jäljempänä, ja kutakin eroa arvioidaan erikseen.

(21) Suunnitelmassa oletetaan, että rakenteellinen perusjäämä on vuonna 2024 suurempi – 3,7 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen – kun komissio odotti keväällä 2024 ylijäämän olevan 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Suunnitelman mukainen tarkistettu rahoitusaseman lähtötaso ja siihen liittyvät vuotta 2024 koskevat päivitetyt makrotaloudelliset olosuhteet kuvastavat kevään jälkeen saatavilla olleita tuoreempia tietoja. Tämä vastaa komission syksyllä 2024 tekemää ennustetta. Näin ollen tätä eroa pidetään asianmukaisesti perusteltuna. Erikseen tarkasteltuna tämä lisää sopeutuskaudella keskimääräistä nettomenojen kasvua komission oletuksiin verrattuna.

— Suunnitelmassa potentiaalisen BKT:n kasvu on suunnitelman kattamalla ajanjaksolla keskimäärin 0,3 prosenttiyksikköä hitaampaa kuin komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 esittämissä oletuksissa. Tämä perustuu tuoreempiin toteutumatietoihin kuin keväällä 2024, ja se on laskettu EU:n yhteisesti sovittua menetelmää käyttäen. Lisäksi suunnitelmassa oletetaan reaalisen BKT:n kasvun olevan hitaampaa ja tuotantokuilun sulkeutuvan aiemmin kuin komission oletuksissa. Komission menetelmän mukaan laskettuna Irlannin suunnitelmassa oletettu julkisen talouden kasvu johtaisi suurempiin kerrannaisvaikutuksiin reaalisen BKT:n kasvun suhteen, ja tuotantokuilu sulkeutuisi vasta vuoteen 2033 mennessä, vaikka suunnitelman mukaan se sulkeutuu jo vuonna 2030. Näin ollen näitä oletuksia pidetään varovaisina ja asianmukaisesti perusteltuina. Yhdessä ne tekevät keskimääräisestä nettomenojen kasvusta sopeutuskaudella komission oletuksiin perustuvaa kasvua pienemmän.

— Suunnitelmassa oletetaan, että BKT-deflaattorin kasvu on suunnitelman kattamalla ajanjaksolla keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä nopeampaa verrattuna komission oletuksiin. Tämä perustuu tuoreempiin toteutumatietoihin kuin keväällä 2024. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna. Yksinään tämä tekee keskimääräisestä nettomenojen kasvusta sopeutuskaudella komission oletuksiin perustuvaa kasvua suuremman.

— Suunnitelmassa oletetaan virta-varanto-korjauserien olevan suuremmat kuin komission oletuksissa, mikä johtuu uusien säästörahastojen perustamisesta. Suunnitelmassa käytetty epäedullisempi oletus perustuu tuoreempiin tietoihin. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

Jäljelle jäävillä eroilla ei ole merkittävää vaikutusta keskimääräiseen nettomenojen kasvuun komission oletuksiin verrattuna. Kaikki oletuksiin liittyvät erot yhdessä tekevät suunnitelman mukaisesta keskimääräisestä nettomenojen kasvusta suuremman kuin komission kevään 2024 oletusten perusteella olisi tarpeen sovellettavien finanssipoliittisten sääntöjen noudattamiseksi. Irlanti sitoutuu kuitenkin suunnitelmassaan tätä teoreettista ylärajaa alhaisempaan nettomenopolkuun, joka on myös alhaisempi kuin mitä komission oletusten perusteella olisi tarpeen finanssipoliittisten sääntöjen noudattamiseksi. Komissio ottaa edellä esitetyn arvion suunnitelmaan liittyvistä oletuksista huomioon nettomenopolun noudattamista koskevissa tulevissa arvioissa.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

(22) Suunnitelman ohjeellisen finanssipoliittisen strategian mukaan nettomenoja koskevat sitoumukset toteutetaan pääasiassa tarjoamalla lisää julkisia palveluja nopeasti kasvavan väestön tarpeisiin. Lisäksi Irlanti rahoittaa julkisen pääoman lisäyksiä nostamalla julkisen sektorin investointiastetta. Irlanti on ottanut käyttöön kaksi pitkän aikavälin säästövälinettä, koska on arvioitu, että suuri osuus yhtiöverotuotoista on luonteeltaan heilahtelevaa. Vaikka julkisen talouden rahoitusasemaa koskevien ennusteiden mukaan julkinen talous pysyy jatkuvasti ylijäämäisenä, strategiassa keskitytään menopuoleen, koska heilahteleviksi arvioiduilla tuloilla on merkittävä vaikutus nimelliseen rahoitusasemaan. Käyttöön otettavien toimenpiteiden määrällisesti ilmaistu erittely on määrä vahvistaa tai mukauttaa vuotuisissa talousarvioissa. Lisäksi vuoden 2025 alustavassa talousarviosuunnitelmassa täsmennetään toimenpiteet, joilla vuoden 2025 nettomenoja koskeva sitoumus täytetään ([10]).

([10]) Ks. komission lausunto Irlannin alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024)9056 final.

Suunnitelmaan sisältyvät uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan tärkeimpiin eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä määritettyihin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä

(23) Suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä – erityisesti maakohtaisissa suosituksissa – yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää noin 40 toimenpidettä, joista 12 saa taloudellista tukea elpymis- ja palautumistukirahastosta.

(24) Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelmassa esitetään johdonmukaisia uudistuksia ja investointeja. Ilmastonmuutoksen hillintää koskeviin toimenpiteisiin (vuosina 2019, 2020, 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) kuuluvat hiiliveron korottaminen sekä ilmastotoimia ja vähähiilistä kehitystä koskeva lakiehdotus (muutossäädös), jotka molemmat sisältyvät elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan. Lakiehdotuksessa vahvistetaan oikeudellisesti sitova kehys, jossa edellytetään lakisääteisen tavoitteen asettamista ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ja viiden vuoden välein laadittavien hiilibudjettien sekä ilmastotoimintasuunnitelmien hyväksymistä. Vettä ja jätevesiä koskevat toimenpiteet (vuosina 2019, 2020, 2022, 2023 ja 2024 annetut maakohtaiset suositukset) liittyvät Irlannin kolmanteen vesienhoitosuunnitelmaan. Suunnitelmassa kaavaillaan toimenpiteitä, joilla mahdollistetaan digitaalinen siirtymä (vuosina 2019 ja 2020 annetut maakohtaiset suositukset) kansallisen digitaalistrategian (”Harnessing Digital”) mukaisesti sekä digitaalitavoitteiden saavuttaminen digitaalista vuosikymmentä koskevan strategisen etenemissuunnitelman mukaisesti. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat investoinnit digitaalisiin taitoihin (sisältyy osin elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) ja digitaalisten julkisten palvelujen saatavuuteen ja käyttöön (sisältyy osin elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), erityisesti pk-yrityksille annettavien avustusten ja avun muodossa, sekä yritysten digitalisaation tukeminen (sisältyy osin elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), kyberturvallisuuden varmistaminen lisäämällä kansallisen kyberturvallisuuskeskuksen resursseja sekä verkkoyhteyksien edistäminen panemalla täytäntöön kansallinen laajakaistasuunnitelma. Tämän suunnitelman tavoitteena on, että gigabittiverkko kattaa kaikki Irlannin kotitaloudet ja yritykset viimeistään vuonna 2028 ja 5G-verkko kattaa kaikki asutut alueet viimeistään vuonna 2030.

(25) Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään sosiaalista ja kohtuuhintaista asuntotarjontaa (vuosina 2019 ja 2020 annetut maakohtaiset suositukset) panemalla täytäntöön Housing for All -suunnitelma (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) ja uudistamalla kaavoitusta. Yritysten, erityisesti kotimaisten pk-yritysten, liiketoimintaympäristöä tukeviin toimenpiteisiin (vuosina 2019 ja 2020 annetut maakohtaiset suositukset) sisältyy muun muassa yritystoimintaa koskevassa valkoisessa kirjassa esitettyjä toimia. Tutkimusta ja innovointia tukeviin toimenpiteisiin (vuosina 2019 ja 2020 annetut maakohtaiset suositukset) kuuluvat uuden kilpailukykyisen tutkimuksen ja innovoinnin rahoituslaitoksen perustaminen, teknisten korkeakoulujen vahvistaminen (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja EAKR:n ohjelmiin) ja muut Impact 2030 -strategiassa julkaistut investoinnit. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisesti suunnitelmassa esitetään myös useita aloitteita, jotka koskevat yhtäläisiä mahdollisuuksia ja pääsyä työmarkkinoille. Osaamista koskeviin toimenpiteisiin (vuosina 2020 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) kuuluvat uuden kansallisen osaamisneuvoston perustaminen, varojen vapauttaminen kansallisesta koulutusrahastosta, lyhytaikaisten ja pääomainvestointien lisääminen (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), yhtenäisen kansallisen oppisopimusmallin kehittäminen ja korkea-asteen koulutuksen uudistukset. Suunnitelmassa viitataan kehykseen, jonka kautta Irlanti aikoo lisätä sen nykyisiä merkittäviä määrärahoja, joilla helpotettaisiin täydennyskoulutusta erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien ja alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa asuvien henkilöiden osalta (vuonna 2019 annettu maakohtainen suositus). Suunnitelmassa kuitenkin esitetään useita oikeudenmukaisia työooloja koskevia aloitteita, kuten toimeentuloon riittävän kansallisen palkan käyttöönotto tammikuuhun 2026 mennessä. Tämän palkan määrä olisi 60 prosenttia tuntiperusteisesta mediaanipalkasta. Suunnitelmassa esitetään myös sosiaalista suojelua ja osallisuutta koskevia aloitteita, mukaan lukien investoinnit työmarkkinoiden aktivointiin (vuonna 2019 annettu maakohtainen suositus). Nämä toimet kohdistetaan haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin työpolkuja koskevan Pathways to Work -strategian mukaisesti. Tätä täydentävät lastenhoitoalan uudistukset (vuonna 2019 annettu maakohtainen suositus), jotka koskevat muun muassa kansallisen lastenhoitojärjestelmän (National Childcare Scheme) yleisiä ja tuloperusteisia tukia, sekä köyhyyden vähentämistä koskevat sitoumukset, jotka on vahvistettu sosiaalista osallisuutta koskevassa etenemissuunnitelmassa. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä mainittujen ensisijaisten kohderyhmien osalta suunnitelmassa viitataan kansalliseen vammaisstrategiaan ja Irlannin toiseen kansalliseen romani- ja traveller-väestön osallistamista koskevaan strategiaan.

(26) Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista erityisesti investoimalla merellä tuotettavaan uusiutuvaan energiaan (vuosina 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) ja verkkoliitäntöihin yhdessä Pohjois-Irlannin ja Ranskan kanssa (vuosina 2022, 2023 ja 2024 annetut maakohtaiset suositukset). Energiajärjestelmän häiriönsietokykyä vahvistaviin toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa köyhille kotitalouksille suunnattu rahoitus yksityisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi (vuosina 2022, 2023 ja 2024 annetut maakohtaiset suositukset) (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja EAKR:n ohjelmiin) sekä Irlannin energiaturvallisuusstrategiaan sisältyvät energian varastointia ja kysyntäjoustoa koskevat toimet (vuosina 2022, 2023 ja 2024 annetut maakohtaiset suositukset).

(27) Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma ei sisällä toimenpiteitä.

(28) Lisäksi suunnitelmassa esitetään politiikkatoimia julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyden varmistamiseksi. Digitaalisen terveydenhuollon strategiakehyksessä esitettyihin terveydenhuollon kustannustehokkuutta ja saatavuutta koskeviin toimenpiteisiin (vuosina 2019 ja 2024 annetut maakohtaiset suositukset) sisältyy 48 strategista aloitetta, jotka koskevat digitaalisia terveysratkaisuja, ikääntyneiden hoitoa käsittelevän riippumattoman toimikunnan (Commission on Care for Older People) perustamista sekä neljän uuden ei-päivystyksellisen sairaalan perustamista, perus- ja yhteisöterveydenhuollon parantamista sekä terveydenhuollon hallinnon rakenneuudistusta Sláintecare-uudistuksen yhteydessä (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Eläkejärjestelmän kestävyyttä parantavia toimenpiteitä (vuosina 2019, 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) ovat muun muassa palkkaan liittyvien sosiaalietuuksien käyttöönotto, valikoituja työntekijöitä koskeva automaattinen eläkejärjestelmä, kahden pitkän aikavälin säästövälineen käyttöönotto (tulevaisuusrahasto ”Future Ireland Fund” ja infrastruktuuri-, ilmasto- ja luontorahasto) sekä sovittu etenemissuunnitelma sosiaaliturvamaksujen korottamiseksi. Suunnitelmassa todetaan, että Irlanti jatkaa aggressiiviseen verosuunnitteluun puuttumista (vuosina 2019 ja 2020 annetut maakohtaiset suositukset) panemalla täytäntöön yhteisöverotusta koskevan etenemissuunnitelman (osa näistä toimista sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan).

(29) Suunnitelmassa on tietoa johdonmukaisuudesta ja tarvittaessa täydentävyydestä koheesiopolitiikan rahastojen ja Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa. Siinä esitetään myös tietoa koheesiopolitiikan eri rahastojen koosta ja tavoitteista. Lisäksi suunnitelma sisältää taulukon, jossa esitetään, mitä rakenneuudistuksia ja investointiprioriteetteja käsitellään osittain Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä ja/tai koheesiopolitiikan rahastoista tuetuilla toimenpiteillä.

(30) Suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvistä julkisten investointien tarpeista Irlannissa. Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus käynnissä olevista investoinneista, joilla vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä, parannetaan vesi- ja jätevesihuoltoa ja tuetaan digitalisaatiota. Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus käynnissä olevista investoinneista, jotka liittyvät yritysten, tutkimuksen ja innovoinnin, osaamisen, työmarkkinoiden aktivoinnin, lastenhoidon ja asumisen tukemiseen. Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus investoinneista, jotka liittyvät jälkiasennuksiin, merellä tuotettavaan uusiutuvaan energiaan ja verkkoliitäntöihin.

Komission arvion päätelmä

(31) Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että Irlannin suunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

(32) Neuvoston olisi asetuksen (EU) 2024/1263 17 artiklan mukaisesti suositettava Irlannille suunnitelmassa esitettyä nettomenopolkua.

NEUVOSTON KOKONAISPÄÄTELMÄ

(33) Neuvosto suhtautuu myönteisesti Irlannin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan ja katsoo, että panemalla se täysimääräisesti täytäntöön voitaisiin edistää tervettä julkista taloutta ja tukea julkisen velan kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua.

(34) Neuvosto panee merkille komission arvion suunnitelmasta. Neuvosto kuitenkin pyytää, että komissio esittää tulevia suunnitelmia koskevan arvionsa erillisenä asiakirjana eikä komission suosituksissa neuvoston suosituksiksi.

(35) Neuvosto panee merkille komission arvion nettomenopolusta ja tärkeimmistä suunnitelmaan sisältyvistä makrotaloudellisista oletuksista sekä suunnitelmaan sisältyvän nettomenopolun vaikutukset julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat oletukset eroavat joissakin tapauksissa komission oletuksista, myös siksi, että niissä on otettu huomioon päivitetyt makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat tiedot, mutta ovat yleisesti ottaen asianmukaisesti perusteltuja ja perustuvat päteviin taloudellisiin perusteluihin. Neuvosto panee merkille suunnitelman laajan finanssipoliittisen strategian ja näkymiin kohdistuvat riskit, jotka voisivat vaikuttaa makrotalouden skenaarion ja taustaoletusten toteutumiseen sekä suunnitelman nettomenopolun toteuttamiseen. Neuvosto panee erityisesti merkille sen, että Irlannin viranomaiset suosivat mukautettujen mittareiden käyttöä kansantulon kansallisissa analyyseissa, koska Irlannin monikansallisen sektorin suhteellinen laajuus aiheuttaa vääristymiä. Tähän liittyen Irlannin julkisen talouden nimelliseen rahoitusasemaan vaikuttavat mahdolliset heilahtelevat yhtiöverotuotot, jotka vastaavasti jätetään pois useista Irlannin kansallisista finanssipoliittisista arvioinneista. Neuvosto panee sen vuoksi merkille kahden säästövälineen perustamisen finanssipoliittisten puskureiden muodostamista varten. Yhtä käytetään tulevien

rakenteellisten haasteiden käsittelyyn, ja toinen toimii suhdanteita tasaavalla tavalla, jos talous joutuu taantumaan, ja auttaa Irlannin ilmastoon ja ympäristöön liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa. Neuvosto panee merkille myös, että geopoliittiset riskit voivat luoda painetta puolustusmenoihin.

(36) Neuvosto odottaa Irlannin olevan valmis mukauttamaan finanssipoliittista strategiaansa tarpeen mukaan sen nettomenopolun toteuttamisen varmistamiseksi. Neuvosto päättää seurata tiiviisti talouden ja julkisen talouden kehitystä, mukaan lukien suunnitelman skenaarion perusteena oleva kehitys.

(37) Neuvosto katsoo, että on perusteltua jatkaa keskustelua, jotta kumulatiivisten nettomenojen kasvuvauhdin vaikutuksista vuotuiseen valvontaan päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin ennen seuraavaa julkisen talouden valvontakierrosta.

(38) Neuvosto panee merkille komission kuvauksen uudistuksista ja investointitarpeista ja -aikomuksista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja korostaa, että on tärkeää varmistaa, että tällaiset uudistukset ja investoinnit toteutetaan. Neuvosto arvioi komission toimittamien raporttien perusteella näitä uudistuksia ja investointeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(39) Neuvosto odottaa Irlannin antavan vuotuisissa edistymisraporteissa tietoja erityisesti edistymisestä neuvoston asettaman nettomenopolun toteuttamisessa ja laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisessa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä,

SUOSITTAA, että Irlanti

1. varmistaa, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä.

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DOMAŃSKI

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu
(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Irlanti

Vuosi		2025	2026	2027	2028	2029
Kasvu (%)	Vuotuinen	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7
	Kumulatiivinen (*)	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2023 perusteella. Kumulatiivisia kasvulukuja käytetään valvontatilissä noudattamisen jälkikäteen toteutettavassa vuotuisessa seurannassa.